

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

31 oktober 2000

BELEIDSBRIEF

Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid

Beleidsprioriteiten 2000-2001

ingediend door de heer Johan Sauwens,
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Sport

INHOUD

	Blz.
Inleiding	4
1. Een zichtbare vernieuwing voor de burger tot stand brengen	5
1.1. Een toegankelijke administratie en informatie	5
1.1.1. De uitbouw van een geïntegreerd loket voor de burger	5
1.1.2. Een betere informatieverstrekking aan de burger	6
1.1.3. Een betere openbaarheid van bestuur voor de burger	6
1.1.4. Inspraak, overleg en betrokkenheid van de burger bij het bestuur	6
1.1.5. Een kwaliteitsvol management van vragen en klachten	6
1.1.6. De gouverneurs als herkenbare aanspreekpunten voor het Vlaams beleid	7
1.2. Vereenvoudiging en afstemming van de regelgeving	7
1.2.1. Situering	7
1.2.2. Het gewone en het specifieke administratief toezicht	8
1.2.3. Afstemming van regelgeving tussen gemeenten, OCMW's en provincies	8
1.2.4. Organisatie van de lokale besturen en denkgroep financiën	8
1.2.5. Overzichtelijke Vlaamse subsidiemogelijkheden voor de lokale besturen	9
1.3. De lokale besturen in de focus bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen	9
1.3.1. Sensibilisering van de burgers voor hun bestuur	9
1.3.2. Mediacampagne in het voorjaar	9
1.3.3. Vorming van kandidaten	9
1.3.4. Mediacampagne "Maak een bewuste keuze op 8 oktober"	10
1.3.5. Specifieke aandacht voor de Vlaamse Rand	10
1.3.6. Meldpunt verkiezingen	10
1.3.7. Bekendmaking van de uitslagen	10
2. De kwaliteit van het plaatselijk bestuur verhogen en zijn bestuurskracht versterken	10
2.1. Samenhangende Vlaamse decreten op de lokale overheden, de provincies en de interlokale samenwerking	10
2.1.1. Dringende uitvoering van het Sint-Michielsakkoord	10
2.1.2. Voorbereiden van een "Proeve van Vlaams Gemeentedecreet"	11
2.1.3. De Vlaamse Rand en Voeren	11
2.1.4. Een Vlaams decreet op de interlokale samenwerking	11
2.2. Opbouwen van een doelmatige bestuurlijke organisatie	13
2.2.1. De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur als advies- en denkforum	13
2.2.2. Uitgangspunten voor de bestuurlijke organisatie	13
2.3. Versterken van de lokale democratie en de bestuurskracht	15
2.3.1. Werken aan de kwaliteit van het bestuurlijk management	15
2.3.2. De lokale financiën	16
2.3.3. Een verbeterd personeelsbeleid	17

3. Stedenbeleid	19
3.1. Krachtlijnen	19
3.2. Herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van achtergestelde buurten, bestrijding van de kansarmoede en bevordering van het welzijn	20
3.2.1. Het Sociaal Impulsfonds	20
3.2.2. Onderzoeksinstrumenten	21
3.3. Aanzetten tot een Vlaams inclusief beleid	21
3.3.1. Actieprogramma Stedenbeleid	21
3.3.2. Cel stedenbeleid	24
3.4. Aanzetten tot een geïntegreerd en complementair stedenbeleid	24
3.4.1. Een partnerschap met de steden tot stand brengen	24
3.4.2. Afstemming op de federale overheid	25
3.5. Ontwikkelen van een toekomstvisie op stedelijkheid	25
3.6. Communicatie en sensibilisering	26
Bijlage 1: afbakening van de steden	27
Bijlage 2: samenvatting beleidsopties	28

Binnenlandse Aangelegenheden en Stedenbeleid**Beleidsbrief 2001****Vlaams minister Johan Sauwens****MEER DAN OOIIT AANDACHT VOOR DE KWALITEIT VAN HET PLAATSELIJK BESTUUR****Inleiding**

Met deze beleidsbrief, gekoppeld aan de accenten die gelegd zijn in de Vlaamse begroting 2001, gaat de Vlaamse regering haar tweede werkjaar in. Voor het beleidsdomein Binnenlandse Aangelegenheden was 2000 ongetwijfeld een bijzonder druk, maar tegelijkertijd ook een boeiend jaar. Mijn beleidsnota, die aan het Vlaams Parlement is voorgesteld bij het aantreden van de Vlaamse regering, stond in het teken van de zorg voor een kwaliteitsvol plaatselijk bestuur. Vlaanderen moet de ambitie hebben een zichtbare vernieuwing voor de burger tot stand te brengen.

Deze beleidsbrief komt op een keerpunt voor het bestuur van onze gemeentelijke en provinciale instellingen. Op 8 oktober hebben de kiezers hun mandatarissen voor de volgende zes jaar aangewezen. Nieuwe bestuurscoalities werden gevormd. 2001 moet daarom een jaar worden waarin Vlaanderen en de lokale besturen een band smeden voor een goede samenwerking ten bate van de bevolking. Samen moeten wij werken aan de kwaliteit van het plaatselijk bestuur.

Tijdens het voorbije politieke werkjaar heb ik mij daarvoor al ingezet. Ter gelegenheid van de verkiezingen heb ik de burgers via mediacampagnes gevraagd aandacht te hebben voor het belang van hun stem bij het kiezen van hun vertegenwoordigers. Via gerichte vormingsinitiatieven wil ik bijdragen om de verkozen raadsleden met een grotere kennis van zaken aan de start te brengen van hun nieuw mandaat. Een andere uitdaging bestaat erin de sectorale onderhandelingen 1999-2001 af te ronden. Ze worden als eerste voorbereid in het kader van een samenwerkingsovereenkomst die op 7 juli 2000 gesloten werd met de representatieve vakorganisaties en de werkgeversdelegatie.

Deze beleidsbrief bevat een overzicht van de belangrijkste verwezenlijkingen tijdens mijn eerste werkjaar als Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden. Tegelijkertijd is dit document een vooruitblik naar de toekomst. Vele initiatieven staan in de steigers. Telkens is de zorg voor de kwaliteit van het plaatselijk bestuur de achtergrond van de beleidskeuzen die wij maken.

Op institutioneel vlak is de regionalisering van de basiswetgeving op de gemeenten en de provincies (realisatie van het Sint-Michielsakkoord van 1992) een conditio sine qua non voor een ordentelijke organisatie van het binnenlands bestuur die nauwer aansluit op de politieke cultuur en op de managementsopvattingen van de Vlaamse deelstaat waarin het subsidiariteitsbeginsel ruime toepassing kan krijgen. Die regionalisering is cruciaal voor de uitbouw van een kwalitatief en klantgericht overheidsbestuur dat de Vlaamse regering mee wil realiseren. Ze is dan ook een van de prioritaire thema's bij de besprekingen met de federale overheid, waarover op 16 oktober 2000 een politiek akkoord bereikt werd. Het subsidiariteitsbeginsel vereist dat de bestuursopbouw gebeurt rond twee bepalende politieke niveaus: de gemeenten en de Vlaamse overheid. De provincie vervult een belangrijke rol op het intermediaire niveau. De afbakening van de bevoegdheidsterreinen van de verschillende bestuursniveaus zal aan bod komen, onder meer op basis van het advies van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur.

De verschillende beleidsniveaus kunnen dan ook niet los van elkaar besturen, maar moeten partners zijn die ieder vanuit hun eigen verantwoordelijkheid samenwerken aan een gemeenschappelijke opdracht. Samenwerking en afstemming van het beleid zijn noodzakelijk. Het pact waardeert de lokale besturen als de bevoorrechte partners voor de Vlaamse overheid.

Deze samenwerking is ook essentieel voor de uitbouw van het geïntegreerd loket, dat niet los kan worden gezien van het sociaal huis. Hierover zal ik het nodige overleg plegen met mijn collega, bevoegd voor het welzijn.

De gemeenten staan de eerstvolgende periode voor belangrijke nieuwe uitdagingen. De politiehervorming, de liberalisering van de energiemarkten, de voorgenomen federale hervorming van de personenbelasting, het pensioendossier en de hervorming van het gescostelsel zijn maatschappelijk bijzonder belangrijk, maar zullen grote repercussies hebben op de gemeenten. Op mijn voorstel maakt de Vlaamse regering, bovenop de volledige indexering van het gemeentefonds die resulteert in een aangroei van 1258 miljoen, voor de gemeenten aanvullend 1 miljard vrij. Rekening houdend met het regeerakkoord koppelt ze dit aan een herziening van de verdelingscriteria van de fondsen.

Met het oog op een versoepeling van de samenwerkingsvormen tussen de gemeenten heb ik de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet voorgelegd dat een verscheidenheid aan formules biedt en dat terzelfdertijd de inspraak van de gemeenten verhoogt en de transparantie van het beleid ten goede komt. Op 17 juli 2000 heeft de regering beslist dit voorontwerp voor advies voor te leggen aan de Raad van State en aan de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. Zodra ik over deze adviezen beschik, leg ik het ontwerpdecreet voor definitieve goedkeuring voor aan de regering, waarna het bij het Vlaams Parlement wordt ingediend.

Bijzondere aandacht gaat uit naar het stedenbeleid dat in april 2000 aan mijn bevoegdheden werd toegevoegd. Aansluitend op het regeerakkoord worden initiatieven ontwikkeld om een duurzame ontwikkeling voor de steden op de sporen te zetten. Op de begroting 2001 maakt de Vlaamse regering aanvullend 1 miljard nieuwe middelen vrij, afkomstig van de privatisering van de GIMV.

1 Een zichtbare vernieuwing voor de burger tot stand brengen

1.1. Een toegankelijke administratie en informatie

1.1.1 De uitbouw van een geïntegreerd loket naar de burger toe

In de beleidsnota wordt de uitbouw van een geïntegreerd loket aangekondigd. De gemeenten kunnen daarbij, door hun laagdrempeligheid, uitgroeien tot het belangrijkste fysieke aanspreekpunt van de Vlaming in het contact met de overheid. De huidige maatschappelijke realiteit vereist dat naast het fysieke aanspreekpunt ook een aanbod via het virtuele loket ter beschikking gesteld wordt. Op die manier kan de burger op om het even welk tijdstip een antwoord op zijn vraag krijgen. De realisatie van een geïntegreerd informatie- en dienstenaanbod van de verschillende overheden via één kanaal vraagt bestuurlijke ingrepen en afspraken tussen de verschillende bevoegde overheden. Als Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken wil ik hierbij een voortrekkersrol vervullen.

Als eerste aanzet loopt momenteel een studie naar de haalbaarheid van de ontwikkeling van een koepelstructuur voor het internet, waarbij de administratie Binnenlandse Aangelegenheden een pioniersfunctie zou vervullen. met als doel het project nader te omschrijven. De bedoeling is de integratie te realiseren van gemeentelijke webstekken in één overkoepelende structuur, beheerd door de Vlaamse overheid. Er wordt een inventaris gemaakt van de noodzakelijke processen en, op basis hiervan, een inschatting van de benodigde middelen en infrastructuur. Het is de bedoeling om aan de hand van de resultaten van deze opdracht de verdere uitbouw en implementatie van het project te realiseren vanaf 2001.

De uitbouw van een geïntegreerd loket kan ook niet los gezien worden van de bepaling in het Vlaams regeerakkoord over de uitbouw van een sociaal huis. In 2001 zullen middelen vrijgemaakt worden om een 10-tal projecten te subsidiëren van gemeenten die hierbij een voortrekkersrol willen spelen. Hierover zal ik het nodige overleg plegen met mijn collega, bevoegd voor het welzijn.

1.1.2 Een betere informatieverstrekking aan de burger

In de loop van het jaar 2000 werden in samenwerking met de VVSG seminars georganiseerd voor gemeentelijke voorlichtings- en communicatieambtenaren. De seminars zijn bestemd voor ambtenaren met praktijkervaring, maar zijn ook toegankelijk voor andere ambtenaren. Ze worden gespreid over een periode van 4 à 5 jaar en vinden plaats om de twee maanden.

De seminars sluiten aan op de babsiscursussen die in het voorjaar van 1999 georganiseerd werden voor deze ambtenaren.

1.1.3 Een betere openbaarheid van bestuur voor de burger

De lokale besturen zijn burgers nabij overheden. Zij moeten alles in het werk stellen om de burger nauw te betrekken bij het beleid. Veel hefboomen daarvoor maken deel uit van de organieke regeling van de gemeenten en provincies.

Vlaanderen is bevoegd voor het administratief toezicht. Daardoor was het mogelijk om inzake de openbaarheid van bestuur een beroepsprocedure uit te werken die voor de burger de nodige garanties biedt. Het regeerakkoord stelt: “De gebruiker van de openbare dienst moet maximale waarborgen en rechtsbescherming genieten inzake de grondwettelijk gewaarborgde openbaarheid van bestuur. Met betrekking tot beslissingen van gemeenten, OCMW’s, intercommunales en provincies moet een zo uniform mogelijke beroepsprocedure worden ingesteld, die mede de openbaarheid van bestuur realiseert.”

In de filosofie van het regeerakkoord is met betrekking tot beslissingen van de gemeenten en provincies tot weigering van vragen tot openbaarmaking, verbetering of aanvulling van bestuursdocumenten een identieke beroepsprocedure ingesteld als op gelijkaardige beslissingen van de OCMW’s en de intercommunales. Deze beroepsprocedure was al geregeld via het decreet van 11 mei 1999. Het decreet van 17 juli 2000 last in de toezichtdecreten van 28 april 1993 en 22 februari 1995 een gelijkvormige procedure voor gemeenten en provincies in. Een omzendbrief ter verduidelijking van het decreet werd naar de gemeenten, de OCMW’s, de intercommunales en de provincies gezonden.

De ontworpen procedure laat toe om zo nodig weigeringsbesluiten te hervormen en biedt de burger maximale waarborgen en rechtsbescherming inzake zijn grondwettelijk recht op openbaarheid van bestuur.

1.1.4 Inspraak, overleg en betrokkenheid van de burger bij het bestuur

Ingrijpen vanuit Vlaanderen in de organisatie van onder meer gemeentelijke volksraadplegingen en andere kanalen waardoor de burger nauwer bij het bestuur kan worden betrokken, is binnen het huidig (grond)wettelijk kader momenteel nog niet mogelijk. Het spreekt vanzelf dat, als de regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewetgeving een feit is, al de procedures waarbij inspraak van en overleg met de bevolking worden geregeld, wezenlijk deel zullen uitmaken van het nieuwe Vlaamse Gemeentedecreet.

1.1.5 Een kwaliteitsvol management van vragen en klachten

Alle overheden moeten ononderbroken aandacht hebben voor een verbetering van hun werking en hun dienstverlening. Als burgers maar ook raadsleden zich tot de overheid richten met vragen om informatie of toelichting, met klachten of met bezwaren, dan mogen zij verwachten dat de overheid die correct, deskundig en binnen een redelijke termijn onderzoekt en behandelt. In de eerste plaats is dat een opdracht voor de gemeente, het OCMW, de intercommunale of de provincie zelf.

Een kwaliteitsvol klachtenmanagement moet ingebed zijn in elke organisatie. Burgers of raadsleden hebben echter ook de mogelijkheid zich tot de toezichthoudende overheid te richten met vragen om verdere toelichting of om een onderzoek in te stellen. De lokale overheden moeten daar dan van op de hoogte gebracht worden en loyaal aan meewerken. Dat onderzoek moet gebeuren met eerbiediging van de beginselen van behoorlijk bestuur. Vragen of klachten moeten ook eenzelfde behandeling krijgen, ongeacht

het bestuur dat erbij betrokken is. Dat was een concrete vraag die de gemeenten en OCMW's formuleerden bij het tot stand komen van het pact met de Vlaamse regering.

In de omzendbrief van 10 november 1999 heb ik daarvoor een procedure uitgewerkt. Bezwaren of vragen om toelichting kunnen inderdaad zowel bij de gouverneur als bij de minister van Binnenlandse Aangelegenheden aankomen. Om eenheid van beleid te bereiken bepaalt de richtlijn dat de gouverneurs als commissarissen van de Vlaamse regering bij de uitoefening van het eerstelijns toezicht handelen overeenkomstig een gemeenschappelijke beleidslijn die ik bepaal vanuit mijn verantwoordelijkheid voor de uitoefening van het toezicht. De Vlaamse regering heeft beslist om de provinciale afdelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die de gouverneurs bij het onderzoek bijstaan te integreren in de administratie Binnenlandse Aangelegenheden om zo een samenhangend klachtenmanagement mogelijk te maken, ongeacht of een vraag of bezwaar aankomt bij de gouverneur of bij de minister.

Op 12 mei 2000 wijzigde de Vlaamse regering de benaming van deze afdelingen (vroeger "provinciale gouvernementen") in afdeling Binnenlandse Aangelegenheden Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen om hun identificatie met de Vlaamse administratie te versterken.

1.1.6 De gouverneurs als herkenbare Vlaamse aanspreekpunten voor burger en plaatselijk bestuur

In dezelfde geest heb ik samen met de Vlaamse regering een regeling uitgewerkt om de gouverneurs en de diensten die hen ondersteunen structureel sterker te verankeren in de Vlaamse administratie. De regering wil de gouverneurs nauwer betrekken bij het beleid.

Om de beleidsafstemming te organiseren besliste de Vlaamse regering op 12 mei 2000 om een regelmatig overleg met het college van Vlaamse gouverneurs te organiseren onder voorzitterschap van de minister van Binnenlandse Aangelegenheden. Naar gelang van de agenda nemen ook andere ministers eraan deel.

De gouverneurs spelen een betekenisvolle rol bij de uitoefening van het toezicht. Zij bevinden zich op een korte afstand van gemeenten en OCMW's en zijn daardoor goed herkenbare aanspreekpunten. De Vlaamse regering erkent hen als haar commissarissen met een eerstelijnsfunctie. De gouverneurs treden op onder de politieke verantwoordelijkheid van de regering op basis van de beleidslijn die de regering vaststelt en onder haar politieke verantwoordelijkheid. Daartoe gebruiken de gouverneurs reeds de huisstijl van de Vlaamse overheid als zij optreden namens de Vlaamse regering.

De genomen beslissingen zijn op het structurele vlak bijzonder belangrijk. Samen met mijn administratie zal ik ze in de komende periode verder uitwerken.

1.2 Vereenvoudiging en afstemming van de regelgeving

1.2.1 Situering

Vereenvoudiging en doorzichtigheid van wetgeving, het onderling afstemmen van regels en procedures staan als eerste punt in het Vlaamse regeerakkoord. Het is essentieel om de dienstverlening van de overheid kwaliteitsvoller en klantvriendelijker te maken.

Binnen mijn bevoegdheidsdomein Binnenlandse Aangelegenheden werd het gewone administratief toezicht reeds drastisch afgebouwd en versoepeld. Het aantal besluiten dat lokale besturen nog langer verplicht moet doorsturen aan de toezichthoudende overheid is bijzonder gering. De termijn waarop de toezichthoudende overheid een beslissing moet nemen is beperkt en niet verlengbaar. De lokale besturen zelf ervaren deze regelgeving in grote mate als positief.

Inzake omzendbrieven en richtlijnen was er tot voor kort weinig coördinatie. Dat bevordert de leesbaarheid en de functionaliteit niet. Daarom liet ik mijn administratie per materie een overzicht maken van de vigerende omzendbrieven. Waar mogelijk werden ze gecoördineerd en/of opgeheven. Dat is gebeurd via coördinerende omzendbrieven met betrekking tot de gemeentebelastingen (omzendbrief van 26 mei 2000) en het investeringsfonds (omzendbrief van 26 mei 2000). Deze aanpak wordt voortgezet. Voor het

opmaken van de begrotingen van gemeenten en OCMW's worden jaarlijks gemeenschappelijke onderrichtingen gegeven (omzendbrief van 17 juli 2000).

1.2.2 Het gewone en het specifieke administratief toezicht

Bij de voorbereiding van het pact wezen de Vlaamse gemeenten en OCMW's reeds op de discrepantie tussen de organieke regeling van enerzijds het gewone toezicht (uitgeoefend door de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden) en anderzijds het specifieke toezicht (uitgeoefend in de verschillende inhoudelijke beleidsdomeinen). De gewone toezichtregeling werd gerationaliseerd via de decreten van 28 april 1993 (gemeenten) en 22 februari 1995 (provincies). Het specifiek toezicht is daarentegen onoverzichtelijk en complex.

Ter uitvoering van het pact heeft mijn administratie een inventaris opgemaakt van de huidige procedures van specifiek toezicht. Ze neemt nu het initiatief om de regelingen te vereenvoudigen en onderling op elkaar af te stemmen. Dat moet gebeuren in samenspraak met andere ministers en hun administraties.

1.2.3 Afstemming van regelgeving tussen gemeenten, OCMW's en provincies

De omzendbrieven die de Vlaamse regering uitvaardigt zijn in de mate van het mogelijke telkens gemeenschappelijk voor de verschillende lokale en provinciale overheden en in het bijzonder voor de gemeenten en OCMW's. Ook bij het uitwerken van decreten zorgt de Vlaamse overheid maximaal voor gelijke regelingen voor beide lokale besturen. Dat is het geval voor de organisatie en de uitoefening van het administratief toezicht. Na de regionalisering van de organieke wetgeving op gemeenten en provincies moet deze trend worden versterkt.

De mogelijkheid die de federale wetgever geschapen heeft om autonome provinciebedrijven op te richten, noodzaakt een aanpassing van de toezichtregeling in het decreet van 22 februari 1995. Ik zal de regeling hiervoor zo veel mogelijk afstemmen op het reeds georganiseerde toezicht op de autonome gemeentebedrijven.

1.2.4 Organisatie van de lokale besturen en van de denkgroep financiën

De invoering van nieuwe boekhoudstelsels voor de gemeenten en de OCMW's had in de eerste plaats tot doel het financieel management van deze besturen te verbeteren. Dit financieel instrumentarium moet doorzichtiger worden en de aangeleverde informatie moet voor de raadsleden in een toegankelijke vorm worden gepresenteerd. Daarnaast is er een sterke behoefte aan gelijkvormige methodieken voor de beide lokale besturen.

Na de regionalisering van de organieke wetgeving moet de Vlaamse overheid dringend werk maken van die uniformisering. De thans aflopende studie onder leiding van het LUC duidt op de vraag vanuit de gemeenten naar een ander organisatiesysteem. De invoering van het Nieuwe OCMW-Beleid (NOB) en de evaluatie ervan bieden, samen met het onderzoek naar de behoeften in de gemeentebesturen, een goede basis voor de ontwikkeling van een gelijkvormig boekhoud- en rapporteringssysteem voor de verschillende lokale besturen. Ter uitvoering van de conclusies van het onderzoek van het LUC zal ik een nieuwe studieopdracht formuleren. De opdracht zal erin bestaan om decretale en reglementaire bepalingen te ontwerpen van een nieuw boekhoudsysteem voor de gemeenten en de OCMW's en om een stappenplan uit te werken over de modulaire invoering via een aantal proefprojecten onder deskundige begeleiding. Het is de bedoeling om tot een betere rapportering en stevigere basis voor beleidsvoering in de gemeenten te komen.

Intussen heeft mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden, samen met de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn, een cel opgericht die de implementatie van de boekhoudingen van gemeenten en OCMW's ondersteunt. De opdracht, samenstelling en werking van die NGOB-cel zal in het kader van de voormelde studieopdracht geëvalueerd worden in overleg met mijn collega, bevoegd voor het welzijn.

1.2.5 Overzichtelijke Vlaamse subsidiemogelijkheden voor de lokale besturen

Aansluitend bij de zorg voor een verbeterd financieel beheer brengt de administratie momenteel de verschillende subsidiemogelijkheden voor de Vlaamse lokale besturen in kaart. Dat past in de uitvoering van het pact met de lokale besturen. Aan het Instituut voor de Overheid (KULeuven) werd een studieopdracht gegeven om een kader voor een meer uniforme subsidieprocedure voor te bereiden. Dit resulteert nog voor het zomerreces in een ontwerp van decreet.

1.3 De lokale besturen in de focus bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen

1.3.1 Sensibilisering van de burgers voor hun bestuur

Verkiezingen brengen de gemeenten automatisch in de schijnwerpers. De burger is nauw verbonden met zijn gemeente. De media besteden uitgebreid aandacht aan de verkiezingen.

Voor de overheid is deze publieke aandacht een gelegenheid bij uitstek om de band tussen de burgers en hun bestuur aan te halen en om de waarde van het plaatselijk beleid voor de democratie onder de aandacht te brengen. Samen met mijn administratie heb ik reeds vanaf het voorjaar de verkiezingen gebruikt als hefboom om het belang van kwaliteitsvolle besturen te belichten.

1.3.2 Mediacampagne in het voorjaar

Via campagnes, gericht op het grote publiek werd een beroep gedaan op de verantwoordelijkheid van iedereen voor het bestuur van zijn gemeente.

Een eerste campagne, die van start ging in de maand april 2000, bestond zowel uit televisiespots op de openbare omroep en de regionale televisiezenders, als uit advertenties in kranten en gespecialiseerde magazines. Ze spoorde de wakkere burger aan om actief deel te nemen aan het politieke leven. Als direct effect werd beoogd waardevolle kandidaten voor de gemeente- en provincieraden te verzamelen. De centrale boodschap luidde: “Neem actief deel aan het politieke leven en stel u kandidaat bij de verkiezingen”.

1.3.3 Vorming van kandidaten

De campagnefase werd afgesloten door aan de kandidaat-raadsleden en de geïnteresseerde burger een vormingspakket aan te bieden gedurende de maand mei op vijftien verschillende plaatsen, verspreid in Vlaanderen en Brussel. Voor deze organisatie heeft mijn administratie samengewerkt met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten die op haar beurt een beroep deed op deskundigen van het lokale werkveld.

Elke sessie was samengesteld uit drie pakketten. Op de eerste avond werd de werking van de gemeentelijke instellingen belicht. Daarnaast was er aandacht voor de relatie tussen de gemeente en het OCMW. De tweede avond was zowel toegespitst op de betrokkenheid van de burger als op het communicatiebeleid van de gemeente. De laatste avond handelde over de inkomsten en uitgaven van de gemeente. De kandidaat-raadsleden verwierven er een basisinzicht in de begroting en de rekening en kregen een zicht op de wijze waarop de gemeente haar middelen voor het beleid verkrijgt, op de fiscaliteit en op de bijdragen van de hogere overheid zoals fondsen en subsidies.

Deze cursussen kenden onverwachts veel bijval: meer dan 2200 personen namen eraan deel.

1.3.4 Mediacampagne “Maak een bewuste keuze op 8 oktober”

Vanaf half september tot aan de verkiezingsdagen liep het tweede luik van de mediacampagne die de Vlaamse kiezers ertoe aanzette om op 8 oktober bewust hun stem uit te brengen en zo op een actieve wijze bij te dragen tot de lokale democratie. De centrale boodschap was: “Uw stem, een stap naar samen democratisch besturen”.

1.3.5 Specifieke aandacht voor de Vlaamse Rand

In dezelfde periode (eind september/begin oktober) liep er in de Vlaamse Rand een sensibiliseringscampagne voor EU-burgers en anderstaligen. Deze campagne paste in het positief onthaal- en integratiebeleid van de Vlaamse regering en de provincie Vlaams-Brabant. EU-burgers en anderstaligen werden uitgenodigd om bewust deel te nemen aan de lokale samenleving. De boodschap die werd meegegeven luidde: “Kiezen voor Vlaanderen is kiezen voor de toekomst”. Het betrof een gezamenlijk initiatief van de Vlaamse Gemeenschap en vzw De Rand.

Er stond een advertentie in The Bulletin, Der Kontakt, El Sol, Agora en Qui Italia (in de taal van het blad) voor de EU-burgers en ze kregen een persoonlijke brief. De anderstaligen, meestal Franstaligen, werden bereikt met een advertentie in de Franstalige editie van Metro. Daarnaast was er ook een huis-aan-huisfolder, die zowel gericht was aan zowel Nederlandstaligen als aan anderstaligen. Integratie kan immers pas slagen als ook het eigen sociaal en cultureel leven inspanningen doet om in dialoog te treden.

1.3.6 Meldpunt verkiezingen

Naar aanleiding van de verkiezingen van 8 oktober 2000 werd bij de administratie Binnenlandse Aangelegenheden een meldpunt opgericht. De publieke discussie die is ontstaan na mijn initiatief, heeft ervoor gezorgd dat een aantal kandidaturen alsnog konden plaatsvinden. Via het meldpunt, de post, de telefoon en een aantal persoonlijke berichten kreeg ik verschillende tientallen meldingen. Het ging niet alleen om klachten, maar om concrete vragen of juridische adviezen.

1.3.7 Bekendmaking van de uitslagen

De administratie Binnenlandse Aangelegenheden nam het initiatief om de verkiezingsuitslagen van alle Vlaamse gemeenten en provincies aan het publiek ter beschikking te stellen via het opzetten van een website op het internet (www.verkiezingen.vlaanderen.be) en het inschakelen van de Vlaamse Infolijn als call-center.

Om de bekendmaking van de uitslagen te optimaliseren werd een beroep gedaan op Siemens BS, de informaticapartner van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast heeft de administratie samengewerkt met het federale ministerie van Binnenlandse Zaken, met IBM, met de informaticapartner van het ministerie van de Vlaamse gemeenschap: Siemens Business Services, met de regionale informaticacentra Cevi en Cipal en met de lokale besturen zelf. Een samenwerking met het operationeel centrum GIS-Vlaanderen van de Vlaamse Landmaatschappij maakte ook een geografische toepassing mogelijk. De Vlaamse Infolijn was op post op 8 oktober en de dagen erna om de uitslagen telefonisch mee te delen aan de belangstellenden.

2 De kwaliteit van het plaatselijk bestuur verhogen en zijn bestuurskracht versterken

2.1 Samenhangende Vlaamse decreten op de lokale overheden, de provincies en de interlokale samenwerking

2.1.1 Dringende uitvoering van het Sint-Michielsakkoord

De overdracht van de gemeente- en provinciewet werd reeds overeengekomen in het Sint-Michielsakkoord van 1992. De Vlaamse regering heeft dit punt als hoogdringend op de agenda geplaatst van het overleg inzake de institutionele hervormingen, de Conferentie voor de Staatshervorming (Costa). Op 16 oktober

2000 is er een politiek akkoord over bereikt met de federale regering. In nagenoeg alle federale staten is de organieke gemeente- en provinciewetgeving een bevoegdheid van de deelstaten. Dat is echter niet het belangrijkste argument. De regionalisering moet Vlaanderen toelaten om krachtadig te werken aan een kwaliteitsvol en efficiënt binnenlands bestuur waarin de gemeenten als overheden die kort bij de burger staan een centrale plaats innemen.

2.1.2 Voorbereiden van een Proeve van Vlaams Gemeentedecreet

Vlaanderen bereidt zich ernstig voor op de regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewetgeving. Een onderzoeksteam van de KULeuven, onder leiding van professor R. Maes, werkt aan de voorbereiding van een Proeve van Vlaams Gemeentedecreet. De opdracht wordt begeleid door een stuurgroep waaraan naast mijn kabinet en administratie ook vertegenwoordigers van de gemeenten en van de Vlaamse Federatie van Gemeentesecretarissen deelnemen. Deze stuurgroep discussieert over de verschillende onderdelen van de Proeve. Vanzelfsprekend behoudt het onderzoeksteam de volle vrijheid inzake de inhoudelijke richting die de onderzoekers aan het voorstel willen geven.

Op basis van bestuurskundig en administratiefrechtelijk onderzoek formuleert het onderzoeksteam voorstellen voor een modern en efficiënt plaatselijk bestuur. Uitgangspunten daarbij zijn onder meer het principe van de subsidiariteit, deregulering, het primaat van de politiek, de erkenning van de burger als mede-actor, responsabilisering van de ambtelijke organisatie.

Ik verwacht het eindrapport van deze studie in het voorjaar. Ik zal deze publicatie aangrijpen om het maatschappelijk debat over de gemeentelijke organisatie in Vlaanderen te activeren. Mijn administratie zal daartoe samen met het onderzoeksteam en met de gemeenten in de loop van de maand mei een colloquium organiseren. In ieder geval zal het Vlaams Parlement op het ogenblik dat de regionalisering een feit is, kunnen beschikken over een wetenschappelijk onderbouwde tekst die zonder twijfel zal bijdragen tot een gedegen besluitvorming.

2.1.3 De Vlaamse Rand en Voeren

De Vlaamse Randgemeenten en Voeren genieten mijn bijzondere aandacht. Het zijn bijzonder mooie gemeenten die elk over grote troeven beschikken, zowel voor de eigen inwoners als voor bezoekers. Deze Vlaamse gemeenten zijn een onlosmakelijk deel van Vlaanderen. Het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering zijn vandaag niet bevoegd voor de organisatie van het administratief toezicht op die gemeenten.

Vlaanderen is wel al bevoegd voor de uitoefening van het administratief toezicht op de Vlaamse Rand en Voeren. Vanuit die positie heb ik eind 1999-begin 2000 een bezoek gebracht aan de zes Vlaamse Randgemeenten, waarbij ik telkens een onderhoud had met het college van burgemeester en schepenen, gevolgd door een gesprek met de Vlaamse verkozenen binnen de gemeenteraden en vertegenwoordigers van het Vlaamse verenigingsleven. Deze bezoeken werden afgelegd vanuit een geest van openheid en constructieve samenwerking en tegelijkertijd ook vanuit een vanzelfsprekende verbondenheid met Vlaanderen. Ik bracht een gelijkaardig bezoek aan Voeren. In de loop van de maand augustus heb ik op mijn kabinet een evaluatievergadering over deze bezoeken gehouden met de zes burgemeesters uit de Vlaamse Rand.

2.1.4 Een Vlaams decreet op de interlokale samenwerking

2.1.4.1 Een ontwerpdecreet, klaar voor bespreking

Vlaanderen is organiek reeds bevoegd om de samenwerking tussen de lokale besturen te regelen. In mijn beleidsnota 2000-2004 heb ik aangekondigd op korte termijn een nieuwe decretale regeling inzake de principes en de mogelijkheden van de samenwerking tussen gemeenten tot stand te brengen. Dat is trouwens één van de aandachtspunten van het pact met de lokale besturen.

Na besprekingen in de betrokken pactwerkgroep en raadpleging van diverse actoren uit de sector, heb ik op 30 juni 2000 de Vlaamse regering een voorontwerp van decreet op de intergemeentelijke samenwerking voorgelegd met als belangrijkste krachtlijnen :

- een menu van samenwerkingsvormen met of zonder rechtspersoonlijkheid en met al dan niet de mogelijkheid van bevoegdheidsoverdracht;
- een ruimere inspraak van de gemeenten en een grotere transparantie van het intercommunale beleid.

Rekening houdend met deze krachtlijnen kunnen als ingrijpende wijzigingen ten opzichte van het huidige stelsel worden aangestipt :

- opheffing van het gemengde stelsel in de verenigingen met rechtspersoonlijkheid, wat neerkomt op de geleidelijke afbouw van de privaatrechtelijke participaties in de intercommunales. Gelet op de verreichende gevolgen van deze optie wordt wel een ruime overgangsperiode vooropgesteld;
- intense betrokkenheid van de gemeenteraden die hun oordeel kunnen geven over alle statutenwijzigingen en die duidelijk het mandaat van de gemeentelijke vertegenwoordigers op de algemene vergaderingen moeten invullen. Daartoe geldt ook een informatieverplichting vanuit het intercommunale beleid;
- introductie van een aantal essentiële elementen van behoorlijk bestuur, o.m. op het vlak van onverenigbaarheden, cumulatiebeperkingen, personeelsaangelegenheden, beslissingsmomenten.

De Vlaamse regering heeft op 30 juni haar principiële goedkeuring gehecht aan dit voorontwerp. Na het inwinnen van adviezen van de MiNa-Raad en van de SERV heeft de Vlaamse regering op 17 juli het voorontwerp zowel aan de Raad van State als aan de Hoge Raad voor Binnenlandse Bestuur voorgelegd. Ik hoop dat nog voor het samenroepen van de intercommunale jaarvergaderingen in 2001 de definitieve goedkeuring verkregen kan worden, zodat de nieuwe bestuursperiode kan aanvangen op basis van een vernieuwde samenwerking tussen de gemeenten en met grotere aandacht voor de democratische verbondenheid van de intercommunales met de gemeenten die er deel van uit maken.

Op het vlak van de samenwerking tussen lokale besturen acht ik de bestaande reglementering ten opzichte van de OCMW's voor verbetering vatbaar. Op grond van het toezicht dat ik uitoefen op de verenigingen waarvan sprake is in de wet van 8 juli 1976 stel ik vast dat een coördinatie van de bepalingen hieromtrent gewenst is. Ik zal daarvoor met mijn collega, bevoegd voor het welzijn, contact opnemen om samen eventuele decretale wijzigingen te overleggen.

2.1.4.2 Begeleiding en informatie in het startjaar 2001 – colloquium over interlokaal samenwerken

Het jaar 2001 zal gewijd zijn aan de tenuitvoerlegging van de nieuwe regelgeving. De bestaande intercommunales moeten hun statuten aanpassen en dat kan in bepaalde gevallen vrij ingrijpend zijn. Mijn administratie is beschikbaar om hen daarbij te begeleiden en met het oog daarop zal ik een omzendbrief verspreiden waarin de gewenste toelichting wordt verstrekt.

Omdat de invoering van het decreet gepaard gaat met de volledige hernieuwing van de intercommunale bestuursorganen ingevolge de gemeenteraadsverkiezingen, is het ogenblik geschikt om de nieuwe mandatarissen wegwijs te maken in het hele intergemeentelijk samenwerkingsconcept. In het voorjaar van 2001 zal mijn administratie een colloquium organiseren waarin verschillende specialisten hun visie kunnen geven op de intergemeentelijke samenwerking en waar de gemeentelijke vertegenwoordigers terecht kunnen met hun vragen en bedenkingen. Voor hen is dit een uitstekende gelegenheid om de wisselwerking tussen gemeente en intercommunale in het juiste perspectief te kunnen plaatsen en om inzicht te kunnen verwerven in het intercommunale beleidsconcept, getoetst aan de gemeentelijke prerogatieven.

2.1.4.3 Proefprojecten als proeftuinen

Als voorbereiding op de herziening van de intercommunale wetgeving heb ik, ter uitvoering van het pact, een aantal proefprojecten ondersteund. Als nuttig ervaringsgegeven voor de nieuwe regelgeving heeft dit initiatief niet volledig gegeven wat ervan verwacht werd. De vier in 1999 geselecteerde projecten konden voor een deel bogen op reeds bestaande samenwerkingsvormen en kregen nu ook een formele structuur.

Waar de samenwerking reeds eerder goed liep, bleef dit ook zo na de erkenning als project. In het tegenovergestelde geval heeft de formalisering niet helemaal geleid tot een ombuiging. De inzichten die de proefprojecten hebben bijgebracht werden verwerkt in het ontwerp van decreet intergemeentelijke samenwerking.

2.1.4.4 Grensoverschrijdende samenwerking tussen gemeenten

Met het oog op het toezicht op de gewestgrensoverschrijdende intercommunales, zijn de eerste stappen gezet om samenwerkingsakkoorden tot stand te brengen met de andere gewesten. Alles laat verhopen dat deze besprekingen in de loop van het jaar 2001 tot een bevredigend resultaat leiden.

Met betrekking tot de grensoverschrijdende samenwerking tussen lokale besturen, voornamelijk aan de grens met Frankrijk, heb ik samen met de minister-president het initiatief genomen het eerste aanvullend protocol op de conventie van Madrid inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten ter ratificatie voor te leggen aan het Vlaamse Parlement.

Als later ook de andere parlementen in ons land deze stap zetten, beschikken de gemeenten en intercommunales in West-Vlaanderen over de door hen zo lang gewenste mogelijkheid om met de Noord-Franse besturen juridisch sluitende afspraken te maken voor samenwerking op diverse gemeentelijke beleidsdomeinen.

De internationale samenwerking op een ruimer vlak tussen diverse openbare besturen heeft mijn aandacht en moedig ik sterk aan. Ik ben verheugd te kunnen vaststellen dat mijn administratie door de vzw Adoptiedorpen Roemenië gevraagd is haar medewerking te verlenen aan een opleidingsproject van Roemeense ambtenaren. Dat project loopt over twee jaar en omvat het inrichten van cursussen aan verschillende Roemeense hogescholen over uiteenlopende aspecten van het gemeentelijk beleid. Vlaamse ambtenaren kunnen hun kennis en ervaring hierover delen met hun Roemeense collega's.

2.2 Opbouwen van een doelmatige bestuurlijke organisatie

2.2.1 De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur: adviesforum voor de bestuurlijke organisatie

In 2000 gingen de werkzaamheden van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur definitief van start. De eerste adviezen werden afgeleverd. In het eerste werkjaar ging de aandacht van de Hoge Raad naar de visievorming over zijn werkzaamheden, de beleidsnota's van de Vlaamse ministers (advies 1/2000), de verdere regionalisering van de organieke wetgeving op gemeenten en provincies (advies 2/2000). Adviezen over het ontwerp van decreet betreffende de interlokale samenwerking, over de kerntaken van de verschillende overheden, de verhouding gemeenten-OCMW's en het subregionaal economisch beleid worden voorbereid.

De voorzitter van de Hoge Raad en de directeur-generaal van mijn administratie hadden reeds de gelegenheid om een eerste gesprek te voeren met de commissie van het Vlaamse Parlement over hun ervaringen bij de opstart. Ik ondersteun dit initiatief. De jaarverslagen van de Hoge Raad vormen voor de commissie een aanzet om op regelmatige tijdstippen met vertegenwoordigers van de Hoge Raad in gesprek te treden. De commissie Binnenlandse Aangelegenheden van het Vlaams Parlement zal ter gelegenheid van het eerste jaarverslag uitgenodigd worden om de werking van de Hoge Raad te evalueren.

2.2.2 Uitgangspunten voor de bestuurlijke organisatie

2.2.2.1 Toepassing subsidiariteitsbeginsel

De regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewetgeving geeft Vlaanderen de institutionele hefboomen om te komen tot een interne staatshervorming. Het subsidiariteitsbeginsel zal hierbij zijn volle toepassing moeten vinden. De Vlaamse regering heeft hierover recent een aantal adviezen gevraagd aan de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur. Hiervoor zal ik de nodige initiatieven nemen.

2.2.2.2 Pact met de lokale besturen: evaluatie en verdieping

a) Betrokkenheid van de gemeenten en de OCMW's

Het pact dat de Vlaamse overheid en de Vlaamse gemeenten en OCMW's op 8 maart 1999 sloten is anderhalf jaar oud. Op 30 juni 2000 maakten de Vlaamse regering en de vertegenwoordigers van de lokale besturen een eerste balans op van de uitvoering en maakten verdere afspraken.

Het sluiten van het pact is voorafgegaan door een ruime consultatie van de gemeenten en de OCMW's via de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten. De lokale besturen engageerden zich via de VVSG als groep voor de uitvoering van het pact. Begin juni 2000 hadden 215 gemeenten (69,8%) en 245 OCMW's (79,5%) het pact onderschreven. Er mag worden gesteld dat daarmee voor de uitvoering van het pact een ruim draagvlak is gecreëerd.

Ik herinner eraan dat het pact bestaat uit twee luiken. In een eerste fase werden concrete afspraken gemaakt over de *bestuurlijke verhoudingen* tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Aansluitend daarop zijn gesprekken gestart over de vertaling van de basisafspraken naar de *verschillende beleidssectoren*. Voor de verschillende beleidsdomeinen wil de Vlaamse regering een sectoraal addendum uitwerken.

b) Het bestuurlijk luik

Het bestuurlijk luik van het pact is opgebouwd uit een tienpuntenprogramma, geconcretiseerd via een reeks van actiepunten, afgesproken met de gemeenten en de OCMW's. De voortgangscntrole van de uitvoering gebeurt via een structuur waaraan de Vlaamse administratie, de kabinetten en de VVSG deelnemen. De VVP wordt als waarnemer uitgenodigd.

Dit bestuurlijk luik van het pact is in volle uitvoering. Een belangrijk aantal actiepunten zijn al gerealiseerd. Voor andere punten is de duurtijd voor een realisatie langer of gebeurt er grondiger onderzoek, soms met externe ondersteuning via studieopdrachten. Daarnaast signaleerde de administratie een aantal knelpunten die een politieke besluitvorming vereisen. Ze houden verband met de regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewetgeving (en aanverwante wetgeving, zoals het syndicaal statuut en de financiering van het gescostelsel) en met de bestuursverhouding tussen gemeente en OCMW.

Uit de evaluatie van de uitvoering van het pact die de regering op 30 juni maakte, blijkt in ieder geval dat op een jaar tijd heel wat werd verwezenlijkt. Veel van de realisaties die in deze beleidsbrief aan bod komen, passen overigens in de uitvoering van het pact.

c) Het sectoraal luik

Intussen bereidt de Vlaamse regering ook de uitvoering voor van het sectorale luik van het pact. Voor 14 beleidsdomeinen zijn de werkzaamheden aangevat op basis van een nota van de VVSG. Het betreft het afvalbeleid, milieu, verkeer en mobiliteit, ruimtelijk beleid, cultuur, sport, jeugd, welzijn, gelijke kansenbeleid, stedelijk beleid, plattelandsbeleid, economie, energie en werkgelegenheid.

Voor het beleidsdomein werkgelegenheid sloot Vlaams minister Landuyt op 6 april 2000 al een sectoraal pact met de VVSG. Aansluitend daarop sloot hij met de federale overheid en de VVSG een kaderovereenkomst omtrent plaatselijk werkgelegenheidsbeleid en de lokale werkwinkels.

Voor de overige beleidssectoren werkte de Vlaamse regering een lijst van aandachtspunten (checklist) uit waarmee bij de opmaak van de nog te sluiten addenda rekening zal worden gehouden om de uitgangspunten van het pact te vertalen in elk van de sectorale addenda.

Zoals bepaald in de afsprakennota die de Vlaamse regering op 1 juni 1999 sloot met de Vlaamse provincies zullen de provincies betrokken worden bij de vertaling van de basisafspraken uit het pact met de gemeenten en OCMW's per beleidssector. De respectieve Vlaamse ministers zullen de provincies daarom betrekken bij de sectorale besprekingen in de beleidsdomeinen waarin het intermediaire bestuursniveau een beslissingsbevoegdheid heeft of een doelmatige rol kan spelen.

De Vlaamse regering wenst de sectorale addenda te sluiten in het voorjaar van 2001, ook rekening houdend met de vernieuwing van de gemeente- en OCMW-raden.

d) Een verdieping van het pact met gemeenten en OCMW's en een pact met de provincies

De Vlaamse regering wenst tegelijkertijd tegen juni 2001 een nieuwe algemene stand van zaken op te maken inzake de uitvoering van het pact. Wellicht is er dan ook meer duidelijkheid over de vandaag vastgestelde politieke knelpunten inzake het bestuurlijk luik (de regionalisering van de organieke wetgeving, de verhouding tussen gemeenten en OCMW's, de herziening van het Sociaal Impulsfonds).

Op dat ogenblik zijn ook de nieuwe raden van gemeenten, OCMW's en provincies aangetreden. De regering wil daarvan gebruikmaken om ook het (politieke) draagvlak voor het pact te verruimen in de vorm van een nieuw en verdiept pact met de gemeenten en de OCMW's, zoals bepaald in het regeerakkoord. Daarnaast wil ik de bestaande afsprakennota met de provincies vervangen door een volwaardig pact.

2.3 Versterken van de lokale democratie en de bestuurskracht

Vlaanderen beschikt vandaag niet over de juridische bevoegdheid om in te grijpen in de organisatie van de gemeenten en de provincies. Toch wil ik binnen de huidige mogelijkheden initiatieven ontwikkelen om het bestuur van de Vlaamse gemeenten en provincies te verbeteren.

Kennis van de mogelijkheden en beperkingen van het bestuur is daarvoor een belangrijke hefboom. In de komende periode wil ik krachtig investeren in vorming, zowel voor mandatarissen als voor ambtenaren. Ter gelegenheid van de hernieuwing van de gemeenteraden leveren wij een aanzienlijke inspanning om de verkozen raadsleden meer beslagen aan de start te brengen. Mandatarissenvorming zal in het Vlaamse beleid verankerd worden. Daarnaast moet vanaf 2001 voldoende aandacht gaan naar het management van de lokale administraties. Tot slot is er de zorg voor de financiële mogelijkheden van de gemeenten en provincies.

2.3.1 Werken aan de kwaliteit van het bestuurlijk management

Vanaf januari 2001 moet het eigenlijke werk beginnen in elk van de gemeenten. Inspanningen voor een beter bestuur stoppen niet als de raden samengesteld zijn. Mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden organiseert daarom, opnieuw samen met de VVSG, in de maanden november en december 2000 een nieuwe reeks vormingscursussen voor verkozen raadsleden. Zoals in het voorjaar gaat het opnieuw om 15 reeksen van telkens drie avonden, gespreid over heel Vlaanderen.

De eerste avond handelt over *het gemeentebestuur in zijn bestuurlijke context*. De werking van de gemeenten, de relatie tot andere bestuursniveaus, het administratief toezicht, de samenwerkingsverbanden, de verhouding tot het OCMW, de intercommunales, de bouwmaatschappijen en de relatie met de bevolking komen aan bod.

De tweede avond heeft betrekking op *de taak en de rol van het gemeenteraadslid*. Dat behelst de werking van de gemeenteraad (huishoudelijk reglement, commissies, fracties), de rechten en de plichten van een gemeenteraadslid, het verloop van een concreet dossier (besluitvormingsprocedures), elementaire basisgegevens van het statuut van gemeenteraadslid (presentiegelden, socialezekerheidsrechten, fiscaal statuut, politiek verlof, vorming...).

De derde avond gaat over *de basisinzichten in het financieel management van de gemeenten* met als deelonderwerpen het verwerven van inzicht in begroting en budget, rekening, boekhouding, kostprijzenanalyse, subsidiemogelijkheden.

Kwaliteit van bestuur moet echter een permanente zorg zijn. Daarom wens ik dat vorming voor lokale mandatarissen als blijvend aandachtspunt in het beleid opgenomen wordt. Mijn administratie bereidt momenteel een initiatief voor om vanaf het jaar 2001 op een gestructureerde wijze vorming te kunnen aanbieden aan de lokale raadsleden.

2.3.2 De lokale financiën

Op het vlak van de lokale financiën staan de lokale besturen in de eerstvolgende jaren voor belangrijke uitdagingen. De politiehervorming, het pensioendossier, de liberalisering van de energiemarkt, de voorgenomen fiscale hervorming, de regularisering van het gescopersoneel en het nieuwe sectoraal akkoord zijn belangrijke dossiers waarvan enkele op de eerste plaats op het federale niveau hun beslag krijgen, maar waarvan de invloed op de lokale financiën nog onduidelijk is. Ik zal deze dossiers nauwgezet blijven volgen vanuit hun weerslag op het lokale beleid.

Vanuit mijn bevoegdheden zal ik er in de eerste plaats over waken dat de gemeenten de middelen blijven ontvangen waarop zij krachtens de Vlaamse decreten recht hebben. De volledige indexering van het gemeentefonds blijft ook in 2001 gewaarborgd. Daarnaast heeft het Vlaams regeerakkoord een herziening van de verdelingscriteria van de fondsen in het vooruitzicht gesteld. De voorbereiding daarvan moet worden opgestart. Tegelijkertijd met die herziening maakt de Vlaamse regering 1 miljard aanvullende middelen vrij voor de gemeenten.

2.3.2.1 Fiscaliteit

De fiscaliteit is de belangrijkste financieringsbron van de gemeenten en provincies. Dat moet ook in de komende jaren zo blijven. Via de fiscaliteit worden de burgers immers op ondubbelzinnige wijze aangesproken voor het beleid van hun gemeente. De bestuurders zijn verantwoordelijk voor het bestuur.

De fiscale ontvangsten van de gemeenten bestaan in Vlaanderen voor 81% uit opbrengsten inzake de opcentiemen op de onroerende voorheffing en uit de aanvullende belasting op de personenbelasting. Tussen de gemeenten onderling verschillen de mogelijkheden om inkomsten te verwerven uit deze beide belastingen echter aanzienlijk. Dat heeft te maken met uiteenlopende factoren zoals de hoogte van de kadastrale inkomens en de samenstelling en het inkomensniveau van de bevolking. Het moet een van de voornaamste streefdoelen zijn om bij de evaluatie en de herziening van de verdelingsregelingen van de overheidsfondsen deze verschillen inzake fiscale draagkracht in sterkere mate in rekening te brengen.

Naast de aanvullende belastingen zorgen de eigen gemeentebelastingen met een aandeel van ongeveer 18% voor de fiscale ontvangsten van de gemeenten. Deze fiscale autonomie is belangrijk voor de lokale beleidsruimte. De toezichthoudende overheid moet waken over de wettelijkheid van de gemeentelijke belastingverordeningen. De Europese regelgeving wint in deze context aan belang. Zo behandelen de Europese richtlijnen talloze aspecten die economie en maatschappij bestrijken: de gemeentelijke verordeningen moeten vrijheid van handel en dienstverlening die door de Europese verdragen wordt gegarandeerd, respecteren.

2.3.2.2 Evaluatie en herziening van de fondsen

Een correcte en doorzichtige financiering van de gemeenten via de overheidsfondsen blijft in de toekomst een van de belangrijkste pijlers uit mijn beleid. Zo paste ik vanaf 2000 opnieuw de 100%-indexering van het gemeentefonds toe. Het Vlaams regeerakkoord stelt een herziening van de verdelingscriteria van de fondsen in het vooruitzicht. Dat kan alleen gebeuren op basis van een grondige evaluatie. Samen met die herziening wordt er voor de gemeenten aanvullend 1 miljard uitgetrokken. Daarmee kiest de Vlaamse regering er resoluut voor om de bestuurskracht van de Vlaamse gemeenten te versterken in een periode waarin ze worden geconfronteerd met een reeks belangrijke nieuwe uitdagingen.

Zoals ook overeengekomen is in het pact, moet de verdeling van het gemeentefonds, het provinciefonds en het investeringsfonds een herverdeling van middelen vastleggen met als doel de ongelijkheid van kansen en bestedingsbehoeften tussen de besturen onderling op een objectieve wijze en in redelijke mate te corrigeren. De fiscale draagkracht van de gemeenten en de mate waarin ze een centrumfunctie vervullen, vormen de belangrijkste criteria om deze herverdeling tot stand te brengen. Daarnaast moeten ook de kleinere gemeenten over de nodige middelen beschikken om voldoende bestuurskrachtig te kunnen optreden en om het kwalitatief personeel te kunnen aantrekken dat nodig is om de dienstverlening op peil te houden of te brengen. Ik wil daarom grondig onderzoeken in welke mate deze doelstellingen met de huidige verdelingsregelingen bereikt worden.

De eerstvolgende maanden verwacht ik de resultaten van een wetenschappelijk onderzoek naar de bestuurskracht van de gemeenten. Ik wil in 2001 de evaluatie van de huidige verdelingsregelingen van de verschillende fondsen opstarten. Dat was reeds bepaald in het pact dat de regering met de lokale besturen op 8 maart 1999 heeft gesloten. De resultaten van dat wetenschappelijk onderzoek moeten daarbij worden betrokken. Ook het Sociaal Impulsfonds zal in de herzieningsoperatie worden betrokken. Ik zal de nodige ontwerpen van decreet bij het Vlaams Parlement indienen.

2.3.2.3 Een doorgedreven inzicht in de gemeentefinanciën: tweejaarlijks rapport van de administratie

Een goed beleid moet steunen op een doorgedreven inzicht in de lokale financiën. Sinds 1994 levert mijn administratie tweejaarlijks een rapport af over de gemeentelijke financiën. De bijzondere waarde ervan is dat het niet alleen gecumuleerde gegevens bevat over het geheel van de Vlaamse gemeenten, maar dat de informatie ook verstrekt wordt voor de verschillende gemeenten afzonderlijk. Dat laat de lokale besturen toe onderling vergelijkingen te maken en zich te positioneren ten opzichte van andere gemeenten. Het rapport voor het jaar 2000 wordt voorgesteld op 7 november op een colloquium. Het is gebaseerd op de gemeenterekeningen van het jaar 1998, dus op de werkelijke ontvangsten en uitgaven, en niet op begrotingsramingen.

Aangezien de gemeenten de begrotingen en de rekeningen digitaal doorsturen, beschikt mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden voortaan over een schat aan informatie inzake gegevens uit de budgettaire en de algemene boekhouding van de gemeenten. De uitgave 2000 van het tweejaarlijkse rapport over de gemeentefinanciën maakt voor de eerste maal gebruik van deze informatie.

Daarnaast beoogt het rapport aan de lezer een geschikt referentiekader te bieden ter beoordeling van de financiële toestand van de Vlaamse gemeenten. Zo gebeurt de analyse bijvoorbeeld op basis van een classificatie waarin gemeenten met een vergelijkbare sociaal-economische omgeving zijn ondergebracht. Er werden ratio's gebruikt, gebaseerd op een specifiek ontworpen instrumentarium ter beoordeling van de financiële toestand van een gemeente.

De gegevens uit het rapport 2000 nodigen uit tot meer diepgaande analyses. Een aantal topics zullen daarom van naderbij belicht worden op het colloquium over de gemeentefinanciën op 7 november 2000. Bijzondere aandacht zal daarbij uitgaan naar de fiscale draagkracht, de boekhoudmethoden, de subsidiestromen en de grote uitdagingen die de gemeenten op financieel vlak te wachten staan, zoals de politiehervorming en de liberalisering van de energiemarkt.

2.3.2.4 Kennis van de gemeentefinanciën: een permanente bekommernis

Ik wens de toekomstige evolutie van de gemeentefinanciën beter te kunnen inschatten. Daarom schreef ik een haalbaarheidsstudie uit omtrent de mogelijkheden om voor elke gemeente van het Vlaamse Gewest het toekomstig financieel profiel in kaart te brengen. Deze haalbaarheidsstudie moet uitmonden in een meer omvattende studieopdracht met als uiteindelijke bedoeling een financieel model te ontwikkelen zowel ten dienste van de Vlaamse regering als van de gemeenten zelf. Die studie start de eerstvolgende maanden. De opbouw van het model moet rekening houden met componenten die de financiële toestand van een gemeente bepalen, zoals conjunctuurinvloeden, beleidsmaatregelen van hogere overheden, boekhoudings- en begrotingsaspecten, gemeentelijke beslissingen. Het model moet zowel de Vlaamse regering als de gemeenten een waardevol werkinstrument bezorgen bij de beleidsvoorbereiding en –evaluatie.

2.3.3 Een verbeterd personeelsbeleid

2.3.3.1 Rechtstreekse betrokkenheid van de lokale en provinciale werkgevers bij de onderhandelingen inzake het personeelsbeleid

De organieke wetgeving op gemeenten en provincies moet de algemene principes bevatten die een modern management mogelijk maken. Vlaanderen beschikt daarvoor momenteel niet over de juridische bevoegdheid. De huidige praktijk van sturing via omzendbrieven die tot stand komen op basis van het overleg in het bevoegde onderhandelingscomité biedt daartoe een volstrekt onvoldoende juridische basis. In de dagelijkse praktijk levert dit problemen en rechtsonzekerheid op. De regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewetgeving kan daarom niet langer worden uitgesteld.

De wet die de betrekkingen regelt tussen de overheid en de vakbonden van het personeel bepaalt dat de Vlaamse regering met de representatieve vertegenwoordigers van het personeel overlegt alvorens maatregelen op het personele vlak te kunnen nemen. Krachtens die wet zijn de lokale werkgevers daarbij niet betrokken. In een volwassen sociaal overleg is deze situatie niet houdbaar. Op 7 juli 2000 heb ik daarom samen met de representatieve vakorganisaties en de werkgeversdelegatie een samenwerkingsovereenkomst ondertekend om het sectoraal overleg gezamenlijk voor te bereiden. Deze overeenkomst komt tegemoet aan de wens tot reële betrokkenheid van de lokale en provinciale werkgevers wanneer beslissingen voorbereid worden inzake hun personeel en ze creëert daarvoor een structureel kader.

Om representatief te kunnen optreden bij het overleg moet de werkgeversdelegatie de nodige terugkoppeling organiseren naar de overheden die ze vertegenwoordigt. Bij de standpunten die ze inneemt en de akkoorden die ze mee ondertekent moet ze politiek representatief en bindend optreden voor de lokale en de provinciale besturen.

De sectorale onderhandelingen 1999-2001 zijn de eerste die in het kader van deze samenwerkingsovereenkomst voorbereid worden. De beschreven werkwijze geldt als voorlopige regeling in afwachting van de regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewetgeving en het invoeren van een regeling die afgesloten sectorale akkoorden afdwingbaar kan maken.

In het kader van de besprekingen van het sectoraal akkoord 2002 en volgende is het de bedoeling de gemeenschappelijke krachtlijnen voor een samenhangend personeelsbeleid te herwerken.

2.3.3.2 Vorming van ambtenaren: een nieuw accent op managementvorming

Permanente vorming blijft essentieel om de kwaliteit van de dienstverlening op peil te houden of te verhogen. Voor de lokale mandatarissen wordt ze opgestart, voor de lokale ambtenaren blijf ik die verder ondersteunen.

Mijn begroting biedt middelen voor de vorming in het kader van de reguliere personeelsontwikkeling. Een kwaliteitsvolle dienstverlening is enkel mogelijk als het lokale bestuur beschikt over voldoende deskundig personeel. Dat is een permanente zorg. Deskundig personeel is een van de grote pijlers waarop de uitbouw van een geïntegreerde dienstverlening moet steunen.

In 2001 wil ik in samenwerking met de lokale besturen het huidige vormingsaanbod voor lokale ambtenaren doorlichten en onderzoeken of het voldoende afgestemd blijft op de vraag. In de begroting 2001 heb ik voor het eerst kredieten ingeschreven om voor de managementfuncties in gemeenten en provincies gerichte vorming te ondersteunen. Een samenwerking met de universitaire centra ligt daarbij voor de hand. Ik zal mijn beleid bepalen na overleg in de stuurgroep vorming en in samenspraak met de federaties die de topambtenaren bij de lokale besturen vertegenwoordigen.

2.3.3.3 Professionalisering van selectie, werving en bevordering

De aandacht voor een selectie, werving en bevordering van personeel in de lokale besturen die gebaseerd is op inzet en professionele bekwaamheid van de kandidaten blijft een van de pijlers van mijn beleid. Om de besturen in staat te stellen de depolitisering van de selectie en de werving van het personeel te realiseren heb ik in mijn beleidsnota de oprichting van het Vlaams selectiecentrum voor overheidspersoneel aangekondigd.

Het Vlaams selectiecentrum voor overheidspersoneel (Jobpunt.Vlaanderen) is intussen operationeel. Ik wil de gemeenten, OCMW's en provincies maximale kansen bieden om op basis van zeer voordelige voorwaarden een beroep te doen op het Jobpunt. Daarom is gekozen voor de juridische vorm van een coöperatieve vennootschap. Ze werd opgericht door de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, de steden Leuven, Antwerpen en Gent, de gemeente Wichelen, de VVSG en de dienst voor de Scheepvaart. Ze werd inmiddels trouwens reeds uitgebreid met een aantal leden waaronder het Vlaams Parlement, de VRT, Kind en Gezin, de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, de NV Zeekanaal, het OPZ te Rekem, DIGO, Export Vlaanderen en de VMM. Zo 'n samenwerking tussen de overheden verdient de volle steun. Ik roep niet alleen andere steden en gemeenten, maar ook OCMW's en intercommunales op om toe te treden tot de vennootschap.

Jobpunt.Vlaanderen werkt samen met wettelijk erkende rekruterings- en selectiekantoren. Via een Europese onderhandelingsprocedure worden er raamcontracten gesloten met een aantal selectiekantoren waarbij de bijzondere aandacht vooral gaat naar de kwaliteit van de gebruikte selectiemethodes en consultants, de prijs-kwaliteitverhouding en de ervaring met de overheid. Werving en selectie bij de overheid is duidelijk niet hetzelfde als in de privé-sector. Jobpunt.Vlaanderen kan een belangrijke bijdrage leveren aan de uitbouw van een kwalitatieve dienstverlening door het aantrekken van gemotiveerde en deskundige personeelsleden.

3 Stedenbeleid

3.1 Krachtlijnen

Het Vlaams regeerakkoord heeft het Vlaams stedenbeleid tot een van de prioriteiten gemaakt. Het moet een duurzaam beleid zijn dat structurele oplossingen biedt voor de grote steden Antwerpen, Brussel en Gent en voor de middelgrote steden.

Nog steeds trekken veel mensen weg uit de grote steden Brussel, Antwerpen en Gent richting buitengebieden. Bekijkt men dit fenomeen per leeftijdsgroep, dan stelt men vast dat vooral jonge gezinnen (25-34 jaar en 0-9 jaar) de stad de rug toekeren. Jongeren (18-24 jaar) daarentegen worden aangezogen door de grotere steden. Personen van middelbare leeftijd (35-54 jaar), de senioren (55-74 jaar) en de ouderen ontvluchten eveneens de grootstad. Aan de andere kant is er in deze steden een belangrijke instroom van nieuwkomers uit het buitenland, een instroom die voor een stuk de uitstroom verdoezelt. In Brussel is deze instroom zelfs zo belangrijk dat voor het eerst sinds jaren de totale bevolking er weer toenam.

Een proactief beleid is bijgevolg nodig om steden op korte termijn weer aantrekkelijk te maken, ook voor de tweeverdieners en de gezinnen met kinderen. De centrale uitdaging is dus het stoppen van de stadsvlucht.

De beleidsnota Stedenbeleid gaf de krijtlijnen aan voor de vormgeving van een inclusief, integraal en geïntegreerd beleid. Voor de realisatie van deze centrale doelstelling van het Vlaams stedenbeleid zijn het voorbije jaar een aantal instrumenten ontwikkeld die in de loop van de legislatuur verder worden uitgewerkt. Als eerste aanzet tot een inclusief beleid binnen de Vlaamse regering wordt een actieprogramma uitgewerkt dat slaat op alle bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse regering waarbij de stedelijke dimensie een rol speelt.

Van het aantreden van de nieuwe stadsbesturen zal ik volgend jaar gebruikmaken om een meer geïntegreerd beleid met deze steden op punt te zetten. Ik wil met hen tot een partnerschap komen dat ik wil concretiseren in een samenwerkingsakkoord en een verbijzondering van het pact met de gemeenten. Een geïntegreerd beleid is maar mogelijk als we ook een synergie en samenwerking met de federale en Europese instanties kunnen realiseren vanuit respect voor ieders bevoegdheden. Met deze krachtlijnen ga ik ook in op de aanbevelingen die vanuit het Vlaams Parlement rond stedenbeleid zijn geformuleerd (motie van 15 maart 2000).

Het Sociaal Impulsfonds was de voorbije jaren het ankerpunt voor het stedenbeleid. Het voorbije jaar werden zowel met de waarborggemeenten als met de SIF+-gemeenten nieuwe convenanten gesloten. De driedelige doelstelling van het fonds werd daarbij onverkort gehandhaafd. Zoals aangekondigd in het regeerakkoord en de beleidsbrief wordt het Sociaal Impulsfonds het komende jaar grondig geëvalueerd en eventueel bijgestuurd in samenhang met de andere gemeentelijke fondsen.

Naast het bestrijden van de kansarmoede, het herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van achtergestelde buurten en de totale bevordering van het welzijn, wens ik extra impulsen te geven aan projecten die – vanuit een totaalvisie op een stedelijk gebied – fysieke ingrepen realiseren waardoor de betrokken buurt een zichtbare verandering ondergaat. Het is aan de stedelijke overheden om dergelijke nieuwe stadsprojecten te ontwikkelen via publiek-private samenwerking. In het voorjaar zal ik hiervoor een initiatief nemen.

3.2 Herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van achtergestelde buurten, bestrijding van de kansarmoede en bevordering van het welzijn

3.2.1 Het Sociaal Impulsfonds

Het jaar 2000 is het begin van de nieuwe convenantenperiode 2000-2002 in het kader van het Sociaal Impulsfonds (decreet van 14 mei 1996). In 1999 heeft de vorige Vlaamse regering beslist het SIF onverminderd voort te zetten. Op basis van een geactualiseerde lijst van de 10 SIF-criteria werd een nieuwe lijst van SIF-plus-gemeenten en waarborggemeenten samengesteld. Ook werd overeenkomstig het decreet het trekkingsrecht 2000 voor een eerste maal geïndexeerd.

Met alle SIF-plus-gemeenten werd ondertussen een convenant voor de periode 2000-2002 gesloten. Wanneer we de prioriteiten voor de SIF-plus-gemeenten in 2000-2002 vergelijken met de voorgaande periode stellen we alles bij elkaar slechts lichte accentverschuivingen vast. In financiële termen uitgedrukt krijgt men volgend overzicht.

Prioriteiten	1997-99	2000-2002
Jeugd	4,6%	6,9%
Preventie/gezondheid	0,7%	0,5%
Senioren	3,3%	3,2%
Mobiliteit	0,1%	0,2%
Onderwijs	0,9%	1,2%
Leefbaarheid	8,4%	6,2%
Wijk-buurt	7,7%	7,2%
Bestrijding kansarmoede	4,8%	5,3%
Huisvesting	13,3%	14,0%
Minderheden	1,3%	1,6%
Tewerkstelling	28,6%	26,5%
OCMW-hulpverlening	23,7%	23,2%
Coördinatie	2,8%	4,1%

- De cijfers van 1997-1999 komen van 32 gemeenten, terwijl voor 2000-2002 gebruikgemaakt werd van de beschikbare cijfers van 28 gemeenten.

170 waarborggemeenten hebben een convenant 2000-2002. De beleidsplannen van 62 gemeenten zijn in behandeling bij de administratie. Van 42 gemeenten werd nog geen plan ontvangen. Een groot deel is volop met de opmaak van het beleidsplan bezig. Net zoals in de vorige periode 1997-1999 mag evenwel verwacht worden dat een beperkt aantal van die gemeenten geen plan zal indienen. Ze zullen gebruikmaken van de decretale mogelijkheid om de middelen 2000 over te dragen naar 2001.

In 2000 is ook verder werk gemaakt van de afhandeling van de lopende SIF-convenanten 1997-1999. Dat behelst enerzijds de uitbetaling van de saldi en anderzijds de jaarlijkse financiële afrekening. Tussentijds financieel overzicht :

Jaar vastlegging	Vastlegging	Openstaande saldi	% openstaande saldi
1997	5.222.526.318 BEF	40.396.515 BEF	0,77%
1998	6.676.698.634 BEF	671.713.717 BEF	9,93%
1999	6.986.005.799 BEF	2.254.846.306 BEF	32,28%

De resterende saldi worden uitbetaald. De totale eindafrekening van de convenanten 1997-1999 wordt voorbereid en opgestart.

Ter uitvoering van mijn globale doelstelling rond vereenvoudiging van de regelgeving zal ik ook de administratieve procedure voor de waarborggemeenten aanpakken. De papierstroom naar Brussel zal alvast sterk verminderd worden.

Voor de huidige convenantsperiode 2000-2002 blijft de bestaande regelgeving van kracht. Ter uitvoering van het regeerakkoord van de Vlaamse regering en de beleidsnota stedenbeleid zal het volgende jaar benut worden voor evaluatie met het oog op een bijsturing vanaf 2003. De evaluatie en mogelijke herziening zal mee opgenomen worden in de discussie rond de andere gemeentelijke fondsen. Voor het waarborggedeelte opteer ik voor een forse deregulering en overweeg ik deze middelen in de basisfinanciering van de gemeenten op te nemen. De SIF-plus-middelen wens ik nog meer naar de steden te heroriënteren.

3.2.2 Onderzoeksinstrumenten

De voorbije jaren zijn heel wat onderzoeksmiddelen gegaan naar ontwikkeling van instrumenten die de lokale overheid kunnen ondersteunen bij het ontwikkelen of evalueren van hun beleid. Er is het project Monitoring en Auditing dat specifiek voor de uitvoering van de SIF-doelstellingen is ontwikkeld en dat nu wordt uitgetest. De lokale besturen zullen extra gestimuleerd worden om van dit instrument gebruik te maken.

Daarnaast werden onderzoekopdrachten uitgeschreven die lokale besturen meer inzicht moeten verschaffen of instrumenten moeten aanreiken voor het aanmaken van wijkontwikkelingsplannen of het intensifiëren van menselijke relatienetwerken in wijken. Voor dit laatste zal trouwens een handleiding voor lokale besturen worden uitgewerkt.

3.3 Aanzetten tot een Vlaams inclusief beleid

3.3.1 Actieprogramma Stedenbeleid

Op het Vlaamse niveau hebben alle ministers raakpunten met het stedenbeleid: onderwijs, verkeer, welzijn, economie,... Daarom werd er, onder impuls van de minister, bevoegd voor het stedenbeleid, in het begin van de legislatuur een overleg opgestart met de leden van de Vlaamse regering om het actieprogramma inclusief stedenbeleid te realiseren.

a) Werkwijze

Vooreerst zijn alle initiatieven van de onderscheiden sectorministers en administraties die een weerslag hebben op het stedenbeleid geïnventariseerd. Uit de meer dan zeventig acties die dit opleverde, werden uiteindelijk een dertigtal acties als prioritair naar voor geschoven. Elke minister heeft zich ertoe verbonden om bij deze acties minstens extra aandacht te besteden aan de stedelijke dimensie. Nog dit jaar starten rond de verschillende acties werkgroepen op initiatief van het bevoegde kabinet. Deze werkgroepen zijn samengesteld uit kabinetsmedewerkers, betrokken administraties en eventuele externe deskundigen.

Tegen eind 2000 moet een gedetailleerd stappenplan voorhanden zijn met inbegrip van een realistische timing, een duidelijke formulering van beoogde effecten en een overzicht van middelen (personeel, budget, ...) noodzakelijk om de acties te realiseren. Dat geconcretiseerd actieprogramma wordt uiterlijk in januari 2001 aan de Vlaamse regering ter goedkeuring voorgelegd.

Uit dit actieprogramma kan dan ook een totaal budgettair overzicht gepuurd worden dat een eerste aanzet is voor een horizontale begroting stedenbeleid. Bij het aantreden van de nieuwe gemeentebesturen maakt dit actieprogramma deel uit van het overleg met de betrokken stadsbesturen.

De verdere realisatie van het actieprogramma zal met een zesmaandelijkse schriftelijke rapportage (het zgn. voortgangsrapport) blijvend gecontroleerd worden door de Vlaamse regering.

b) Enkele inhoudelijke krachtlijnen per beleidsdomein

Ruimtelijke Ordening

Als prioriteit werd op dit domein het onderzoeken en vormgeven van *de ruimtelijke dimensie van de economie* naar voor geschoven. De Vlaamse regering zal daarom de samenhang bestuderen van de stedelijke kernen binnen de Vlaamse Ruit, de relatie van de Vlaamse Ruit met het buitengebied, en de samenhang van de Vlaamse Ruit met andere grootstedelijke netwerken. Men moet immers oog hebben voor bewegende grenzen van steden en het groeiende communicatieve continuüm stad-platteland, zonder van Vlaanderen één immens stedelijk gebied te maken.

Economie

Essentieel voor de stadsontwikkeling is de handelsfunctie. *Mercuriusprojecten en centrummanagement* zijn hiertoe een goede hefboom omdat ze de gemeentelijke overheid en de plaatselijke middenstand samenbrengen, hen stimuleren om een strategisch plan uit te werken voor de economische heropbouw van de stadskern van de wijk. Een injectie van nog geen miljard frank genereerde in het verleden een totaal bedrag van bijna 6 miljard, dankzij de inbreng van de gemeenten zelf en van de privé-sector.

Tewerkstelling

Een hoge werkloosheidsgraad in de steden en anderzijds vacatures die niet ingevuld raken: een doeltreffend, efficiënt matchingsproces voor de arbeidsmarkt is een voorwaarde voor de bloei van onze steden. Daarom worden *werkwinkels* opgericht, op gemeentelijk en intergemeentelijk niveau. De doelstellingen van deze werkwinkels zijn het aanbieden van een geïntegreerde basisdienstverlening en het ontwikkelen van een nieuwe dienstenwerkgelegenheid, zowel voor de huishoudens (kinderopvang, zorg voor bejaarden en hulp in de huishouding) als voor collectieve diensten (groenonderhoud, buurt- en stadsrenovatie, cultuur en vrije tijd).

Toerisme

Vrijtijdsindustrie en toerisme kunnen belangrijke impulsen zijn voor steden. De Vlaamse overheid ondersteunt nu al gelegenheidsprojecten (bijvoorbeeld Antwerpen Mode 2001 en Brugge 2002) en zal ook bezoekerscentra oprichten.

Cultuur

Op het vlak van cultuur worden er *beleidsplannen* opgemaakt met bijzondere aandacht voor het sociaal-cultureel werk. Er wordt ook gezorgd voor een *gediversifieerd cultuuraanbod* in de steden (zowel culturele centra als bibliotheken).

Wonen

De mensen die in de stad komen werken zouden ook moeten worden aangetrokken om er te komen wonen. En wonen is meer dan een huis. Een tuin(tje) is zeker voor gezinnen met kinderen vaak een must. Ook van belang zijn de openbare ruimte, de zorg voor het historisch erfgoed, het ecologisch evenwicht, de nabijheid van groen en water, het goed openbaar vervoer, de verkeersveiligheid, de speelruimte, ...

Vervangingsbouw en renovatie van woningen moedigen we aan, onder andere met premies. Systematische leegstand daarentegen beboeten we. We zullen proberen om verwaarloosde en leegstaande bedrijfspanden opnieuw een maatschappelijke of economische bestemming te geven. Ook de Vlaamse overheid heeft een directe verantwoordelijkheid voor een zorgvuldig beheer van haar eigen patrimonium.

Om het kernenbeleid te stimuleren bepalen we dat voor alle subsidieregels (huursubsidies, renovatiepremie's, ...) het bedrag in de kernen hoger zal zijn dan in de buitengebieden.

Milieu

Men woont en werkt niet alleen in de stad, men speelt er ook. Nabijheid van groen en water maakt leven in de stad aangenamer en rustiger. Het aanplanten van *stadsbossen* komt aan deze behoefte tegemoet. In de omgeving van elke stad zou een bos aanwezig moeten zijn als groene long voor de stedelingen en als zone voor passieve recreatie.

Sport

Het accent ligt hier op *kleinschalige sportinfrastructuur*. Hierdoor kan men de sportparticipatie verhogen in de steden, en dit werkt integratiebevorderend. Ook speelruimte voor kinderen en infrastructuur voor jongeren maakt de stad aantrekkelijk voor de jonge bewoners.

Mensen moeten elkaar kunnen ontmoeten, zich samen kunnen ontspannen, samen aan sport doen...

Daarom engageren de Vlaamse ministers zich om de *school-, sport-, culturele en toeristische infrastructuur meer toegankelijk te maken* voor de bewoners uit de onmiddellijke omgeving.

Mobiliteit

Steden moeten vlot bereikbaar zijn, en anderzijds moet de (auto)mobiliteit in de steden teruggedrongen worden. Daarom zal het mobiliteitsbeleid steeds in beweging zijn. Op korte termijn is het alleszins noodzakelijk om het tram- en busnet in en naar de tweede gordel rond Antwerpen en Gent verder uit te bouwen tot een hoog kwaliteitsniveau. Ook in de andere steden zijn specifieke maatregelen nodig. De aantrekkelijkheid van elk vervoermiddel wordt mee bepaald door de reissnelheid die men ermee kan halen. Op plaatsen en tijdstippen zonder structurele files kan het beïnvloeden van verkeerslichten door bus en tram hun reissnelheid verbeteren. Waar wel structurele files bestaan, zijn meer fundamentele maatregelen nodig, zoals de aanleg van afzonderlijke bus- en trambanen.

Armoede

Steden zijn knooppunten, zowel van extreme rijkdom als van extreme armoede. Dergelijke polarisering kan leiden tot gettovorming, tot onveiligheid, en dus tot vermindering van de leefbaarheid in de steden. Daarom is sociaal beleid een noodzakelijk onderdeel van het stedenbeleid. Armoede is vooral geconcentreerd in de steden. *Coördinatie van het armoedebeluid* dringt zich op. Samenspraak met de armen zelf is een noodzaak.

Minderheden

Asielzoekers en vluchtelingen trekken niet naar Kinrooi of Veurne, maar voelen zich aangetrokken tot Antwerpen, Gent, Mechelen, ... omdat daar al landgenoten wonen, omdat ze er gemakkelijker werk vinden, omdat ze er minder opvallen. Het voeren van een *gecoördineerd minderhedenbeleid* is daarom belangrijk.

Onderwijs

Niet alle jongeren hebben dezelfde beginsituatie als ze de schoolpoort binnenstappen. Scholen moeten kinderen en jongeren toelaten die achterstand weg te werken zodat ze toe hun positie in de samenleving kunnen versterken.

Om dit te realiseren worden een aantal beleidsinitiatieven genomen. Ze hebben allemaal tot doel de schoolcarrières van de kinderen te verbeteren. Via *schoolopbouwwerk* worden ouders gestimuleerd om te participeren aan de schoolse activiteiten van hun kinderen. Het *actieplan antisociaal gedrag* bundelt een reeks initiatieven die jongeren moeten stimuleren een constructievere houding aan te nemen tegen de school, tegen collega's-Leerlingen en tegen leerkrachten. Het *non-discriminatiebeleid* moet een actief toelatingsbeleid garanderen voor alle leerlingen.

Brussel

Specifiek voor Brussel wordt er extra geïnvesteerd in gemeenschapsbevoegdheden. De Vlaamse Gemeenschapscommissie wordt eveneens sterker betrokken bij het beleid.

3.3.2 Cel Stedenbeleid

Bij het aantreden van de huidige regering was er binnen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap geen administratie of afdeling die instond voor de voorbereiding, uitvoering, ondersteuning en evaluatie van het gehele stedenbeleid. Voor de organisatorische onderbouw in de Vlaamse administratie werd een multidisciplinair projectteam opgestart binnen de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, afdeling Gemeenten, OCMW's en Provincies. Het projectteam bestaat uit drie personeelsleden en is sinds 16 augustus 2000 volledig en operationeel.

3.4 Aanzetten tot een geïntegreerd en complementair stedenbeleid

Een doelgericht stedenbeleid is maar mogelijk wanneer er afstemming is tussen alle betrokken beleidsniveaus. Het afstemmen van doelstellingen en initiatieven kan enkel maar versterkend werken. Het zorgt ervoor dat de geesten op mekaar worden afgestemd, en dat maatregelen geïntegreerd worden in het grote geheel. Vandaar dat ik opteer voor een dubbele afstemming van het stedenbeleid, enerzijds op de federale overheid en de Europese instanties en anderzijds op de nieuwe lokale besturen die op 1 januari van start gaan.

3.4.1 Een partnerschap met de steden tot stand brengen

a) Een Vlaamse stedenronde die resulteert in een samenwerkingsakkoord

Begin volgend jaar start ik een ronde langs de Vlaamse steden. Die ronde heeft verschillende doelstellingen. Een integraal stedenbeleid veronderstelt dat alle betrokken partijen minstens zicht hebben op de respectieve krachtlijnen van het beleid dat ze voorstaan. Zelf ga ik vooral met een luisterend oor naar de steden. Het aantreden van de nieuwe stadsbesturen is het uitgelezen moment om knelpunten en verzuchtingen ten aanzien van de Vlaamse overheid en meer specifieke ten aanzien van het te voeren stedenbeleid te vernemen.

Deze ronde is allesbehalve vrijblijvend en moet resulteren in een Vlaamse stedenconferentie waarbij ik met de betrokken stadsbesturen tot een samenwerkingsovereenkomst wil komen, die mee opgenomen kan worden bij de vastgelegde actualisering van het pact met de gemeenten.

b) stadsvernieuwingsinitiatieven

In de loop van volgend jaar komt 1 miljard nieuwe middelen vrij, afkomstig van de privatisering van de GIMV. Deze middelen voorzie ik voor de realisatie van een aantal stadsvernieuwingsprojecten. Daarvoor verwacht ik voorstellen vanuit de steden. Naar aanleiding van mijn stedenronde zal ik de voorwaarden en de criteria voor deze projecten kenbaar maken. In ieder geval mik ik op eerder grote projecten die op vrij korte termijn een zichtbaar effect in buurten of wijken tot stand brengen op verschillende terreinen (huisvesting, milieu, infrastructuur, openbaar domein, ...). Voor de realisatie van de projecten worden werk- of doemaatschappijen opgericht met publiek-private samenwerking.

c) Prijs "Vitale stad"

Om steden te bekronen voor vernieuwende projecten en realisaties begin ik volgend jaar, samen met mijn Nederlandse collega van Stedenbeleid, met de uitreiking van de prijs Vitale Stad. Het gaat om een jaarlijkse prijs met als doel de innovatie op vlak van stadsvernieuwing te stimuleren door geslaagde voorbeelden in het daglicht te stellen. De inzendingen zullen door een gemengde Vlaams-Nederlandse jury beoordeeld worden. De projecten moeten voltooid zijn of zover gevorderd zijn dat ze op hun waarde en effectiviteit beoordeeld kunnen worden. Gelijktijdig worden twee prijzen toegekend: een aan een Vlaams project en een aan een Nederlands project.

Dit initiatief sluit aan bij het gezamenlijke Nederlands-Vlaams project Vitale Stad. Het is een samenwerkingsverband met als doel het stedenbeleid in de praktijk te versterken door uitwisseling van kennis en informatie en eventuele gezamenlijke agendavorming op Europees niveau. Daartoe is een lerend netwerk gevormd dat een eigen dynamiek ontwikkelt. Binnenkort wordt de neerslag van de eerste workshops gepubliceerd en voor volgend jaar zijn alvast workshops vastgelegd rond monitoring en evaluatie en buurtcommunicatie en -participatie.

d) stedelijke monografieën

Dit jaar nog zal ik opdracht geven stedelijke monografieën uit te werken. Over elk van de grote steden moeten uitgebreide gegevens over sociografische en cartografische beschrijvingen verzameld worden op basis van zo actueel mogelijke cijfergegevens. Deze sociografie en cartografie illustreert de samenhang en de verscheidenheid tussen de verschillende voor de stad relevante gegevens zowel op economisch, fysiek als sociaal-cultureel vlak. Aan de hand van een concrete case zal in 2001 een methodologie rond stedelijke monografieën worden ontwikkeld. De betrokken steden zullen intens bij de realisatie van deze monografieën betrokken worden. Bedoeling is dat ze op termijn over een eigen instrument beschikken om de eigen monografie te actualiseren.

e) leefbaarheidsmonitor

Dit jaar is ook opdracht gegeven om voor de steden een leefbaarheidsmonitor op te stellen. Zowel de monografie als deze monitor moeten voor een deel tegemoetkomen aan een leemte in vergelijkbare data om inzicht te verwerven in de stedelijke ontwikkelingen. De leefbaarheidsmonitor moet indicatoren opleveren om uitspraken te doen over de leefbaarheid van de stad in al haar facetten zowel vanuit het oogpunt van degenen die er wonen en werken als van de gebruiker van de dienstverlening. Het accent wordt hier wel gelegd bij de bewoners van de steden zelf. Zij moeten duidelijk maken welke aspecten nu juist voor hen belangrijk zijn om over de leefbaarheid van een stad te spreken. Ook in deze opdracht is voorzien in de bruikbaarheid van het instrument voor de steden zelf. Naast actieve betrokkenheid bij de ontwikkeling moeten zij zelf in staat zijn dit instrument in de toekomst verder te ontwikkelen en te hanteren.

3.4.2 Afstemming op de federale overheid

Een formeel bilateraal overleg met de federale overheid rond stedenbeleid is nog niet opgestart. Het lijkt me wenselijk eerst mijn ronde langs de steden af te wachten vooraleer naar een interministeriële conferentie te gaan. Op dat ogenblik zal ik met de federale minister, belast met het grootstedenbeleid, afspraken maken. Daarbij zal ik voorstellen het federale (groot)stedenbeleid af te stemmen op het Vlaamse beleid, vooral op het Vlaamse stedenbeleid.

3.5 Ontwikkelen van een toekomstvisie op stedelijkheid

Stedelijke ontwikkeling is een ingewikkeld fenomeen, met oneindig veel facetten. De vraag is hoe de leefbaarheid van de steden kan worden verhoogd, het platteland gevrijwaard en tegelijk de behoefte aan extra woningen kan worden opgevuld. Om hierin een coherente visie te ontwikkelen zal een *Witboek Stedenbeleid* opgemaakt worden. Naast de toekomstvisie zullen in het Witboek talrijke praktische aanbevelingen geformuleerd worden over architectuur, huisvesting, ruimtebeheer, publiek-private samenwerking, mobiliteit, maar ook jeugd, cultuur en sociaal beleid. In 2003 zal er daarover een congres plaatsvinden.

Voor het samenstellen van het Witboek Stedenbeleid wordt een *Denktank* opgericht. Deze denktank voor stedenbeleid bestaat uit experts, ambtenaren van het stedelijke en het Vlaamse niveau en ervaringsdeskundigen. De Denktank zal onderzoeken welke praktische maatregelen genomen moeten worden, op de verschillende beleidsniveaus, om de steden en het leven in de steden een nieuwe dynamiek te geven. De Denktank zal dit jaar nog opstarten. In 2001 zullen de experts in consensus met hun respectieve werkgroepen werkteksten uitschrijven.

De kader hieronder geeft een overzicht van de thema's die aan bod zullen komen in de respectieve werkgroepen. De thema's zijn gegroepeerd in vijf clusters, namelijk het theoretisch kader, de economische omgeving, de fysische omgeving, de sociale omgeving en de bestuurlijke ontwikkeling.

Theoretisch kader	Economische Omgeving	Fysische omgeving	Sociale en culturele omgeving
- Definiëren stedelijkheid - Concepten, functievermenging, verhouding stad/rand en stad/ wijken - Hefbomen voor duurzame ontwikkeling - Demografische evolutie - Migratiebewegingen	- Economisch draagvlak - Werkgelegenheid - Toerisme	- Woonomgeving en publiek domein - Wonen - Mobiliteit - Milieu	- Sociale cohesie - Etnische diversiteit - Veiligheid - Onderwijs - Culturele materies
Bestuurs- en beleidsontwikkeling op deze terreinen: - Interne organisatie - Externe organisatie en financiering - Een totaal overzicht van de planningsinstrumenten voor de verschillende terreinen is hier op zijn plaats			

De werkteksten zullen worden voorgelegd tijdens workshops waarvoor alle bevoorrechte getuigen (ook de steden zelf) worden uitgenodigd. De teksten kunnen besproken, aangevuld of geamendeerd worden tijdens deze workshops. Op basis hiervan worden de teksten bijgestuurd. Hierna zal de Denktank starten met de redactie van de synthesesetext die gepubliceerd zal worden als Witboek.

3.6 Communicatie en sensibilisering

Om de slaagkansen van het stedenbeleid te maximaliseren zal aandacht gegeven worden aan een gepaste communicatie en sensibilisering van de bevolking. Via positieve beeldvorming zal de burger extra aangespoord worden om in de stad te blijven of er zich (opnieuw) in te vestigen. Daarvoor wordt gewerkt aan een communicatieplan voor stedenbeleid dat de volledige legislatuur zal beslaan.

De centrale bedoeling is een positieve boodschap over de stad en stedelijkheid over te brengen. Die boodschap zal tijdens de volledige legislatuur geregeld in de media gebracht worden via het tonen van concrete realisaties (economische dynamiek, leuke woonomgeving, originele renovaties, herbestemming van een site, bewonersparticipatie, leuke winkelstraat, aangenaam en aangepast wonen voor ouderen, activiteiten voor kinderen...).

Daarnaast zullen de initiatieven en realisaties van de Vlaamse regering op vlak van het stedenbeleid in de loop van de legislatuur stelselmatig en op gepaste tijdstippen gecommuniceerd worden.

Het doelpubliek is de groep van jonge tweeverdieners met kinderen en de groep van 50-plussers. De jonge tweeverdieners met kinderen vormen een groep die tot op heden dikwijls de stad verlaat. Bovendien is deze groep van groot strategisch belang omdat zijn aanwezigheid de sfeer in de stedelijke omgeving in gunstige zin kan beïnvloeden. De 50-plussers zijn van belang omdat zij in veel gevallen tijd en middelen hebben en ook interesse voor allerlei activiteiten. Deze kenmerken zijn bevorderlijk voor de ondersteuning van de stedelijke functies.

Voor de creatie en de begeleiding van het communicatieplan zal een beroep gedaan worden op een privaat communicatiebureau. Dit bureau zal een koepelconcept uitwerken, advies geven over strategische aspecten en diverse creaties leveren alsook een intensief persbeleid voeren met als doel de redactionele aandacht van de pers te verhogen voor het onderwerp stedenbeleid.

Bijlage 1 : Afbakening van de Steden

Het Vlaams stedenbeleid is gericht op een beperkte doelgroep van centrumsteden. Voor een selectie van de steden werden de volgende drie typologieën gehanteerd:

- het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen;
- de indeling volgens de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen in De stedelijke problematiek: een analyse tot op het gemeentelijk niveau van januari 1995;
- de socio-economische typologie van de gemeenten, zoals gepubliceerd in het derde kwartaalnummer van het jaar 1998 van het Driemaandelijks Tijdschrift van het Gemeentekrediet van België.

GEMEENTE	INW 99	Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen		Centrum-functie volgens studie van de SERV	Sociaal-economische typologie volgens Gemeentekrediet	
		Grootstedelijk gebied	Regionaalstedelijk gebied		Cluster 10	Cluster 9
ANTWERPEN	447.632	x		x	x	
GENT	224.074	x		x	x	
BRUGGE	115.991		x	x	x	
LEUVEN	88.245		x	x	x	
AALST	76.223		x	x		x
MECHELEN	75.418		x	x		x
KORTRIJK	75.099		x	x		x
SINT-NIKLAAS	68.119		x	x		x
HASSELT	67.777		x	x		x
OOSTENDE	67.304		x	x	x	
GENK	62.654		x	x		x
ROESELARE	54.002		x	x		x
TURNHOUT	38.518		x	x		x

De geselecteerde steden zijn allemaal steden die volgens het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen in een Grootstedelijk gebied of in een regionaalstedelijk gebied liggen. Het zijn ook allemaal steden die volgens de studie van de SERV een centrumfunctie hebben.

Bovendien behoren de geselecteerde steden ook tot de cluster 9 of de cluster 10 in de sociaal economische typologie van de gemeenten van het Gemeentekrediet. Cluster 9 bevat uitsluitend centrumsteden. Deze gemeenten onderscheiden zich door vrij hoge scores voor de factoren betreffende verstedelijking, de economische activiteit en de aantrekkingskracht-externaliteiten. Cluster 10 bestaat uit twee grote steden en drie belangrijke regionale steden. De kenmerken zijn identiek aan die van cluster 9 met dien verstande dat de factor aantrekkingskracht-externaliteiten nog meer uitgesproken is.

De selectie leverde de volgende steden op: Aalst, Antwerpen, Brugge, Hasselt, Genk, Gent, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout. Aan voornoemde selectie is tot slot ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest toegevoegd. Zo komt men tot de 14 steden.

Bijlage 2 : Beleidsbrief 2001 – aandachtspunten (samenvatting)

- 1 Vorming
 - Vorming mandatarissen: november-december 2000
 - Vormingsinitiatieven ambtenaren
 - Evaluatie vormingsaanbod ambtenaren
- 2 Lokale financiën:
 - Gemeente- en provinciefonds: volledige indexering
 - Aanvullende tegemoetkoming voor de gemeenten: 1 mia
 - Herziening verdelingscriteria fondsen: ontwerpdecreet
 - Haalbaarheidsstudie: toekomstig financieel profiel
- 3 Personeel:
 - CAO 1999-2001 onderhandelen
 - Managementvorming leidinggevend
- 4 Intercommunales
 - 4.1 Nieuw decreet interlokale samenwerking
 - Goedkeuring door Vlaams Parlement
 - Colloquium voorjaar 2001
 - Evaluatie verenigingen van OCMW's
 - 4.2 Gewestoverschrijdende intercommunales
 - Voorbereiding samenwerkingsakkoorden tussen Gewesten
 - 4.3 Grensoverschrijdende samenwerking
 - Ratificatie conventie Madrid door Vlaams Parlement
- 5 Administratief toezicht
 - 5.1 Toezichtsregeling op autonome provinciebedrijven
 - 5.2 Vereenvoudigen/afstemmen procedures specifiek toezicht
- 6 Pact met lokale besturen
 - Sectorale addenda voorjaar 2001
 - Nieuwe stand van zaken: juni 2001
- 7 Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur
 - Evaluatie werking n.a.v. jaarverslag
- 8 Institutionele hervormingen:
 - Regionalisering van de organieke gemeente- en provinciewetgeving: concretiseren politiek akkoord
 - Colloquium Proeve Vlaams Gemeentedecreet: voorjaar 2001
 - Ontwerpgemeentedecreet

9 Stedenbeleid

9.1 SIF

- Evaluatie Sociaal Impulsfonds
- Vereenvoudiging administratieve procedure voor waarborggemeenten SIF
- Handleiding opmaak wijkontwikkelingsplannen

9.2 Stedenbeleid

- Opmaak actieprogramma
- Ronde langs Vlaamse steden, resulterend in Vlaamse stedenconferentie
- Jaarlijkse prijs Vitale Stad
- Methodologie stedelijke monografieën
- Voorbereiding Witboek Stedenbeleid: denktank oprichten
- Communicatie en sensibilisering